

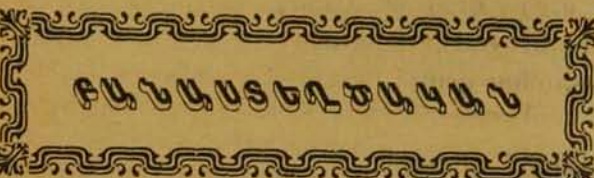
Հետեւաբար, երբ արդի մարդը անհոգ է ապագայ կեանքի մը հաստատման կամ ուրացման մասին, ան անհոգ է նաեւ մարդկութեան բոլոր խորագոյն խնդիրներուն շուրջ: Անմահութեան ուրացումը մեզ կ'առաջնորդէ աշխարհ մը ուր մարդիկ մարմին են անցաւոր հոգեւոր կերպարանքով մը, ուր չկան մշտատե տարրեր, բացի այն ֆիզիքական ուժերէն, զորս կը շինեն արեւ-շաւկնային գրութիւնները և կը կործանեն զանոնք, ուր երկիրը ծայրագոյն անհոգութեամբ մէկդի կը նետէ իր ամենաթանկագին գանձերը, երբեք ներդաշնակութեան չվերածեր իր անիրաւութիւններուն ան-ներդաշնակութիւնը և իր բարոյական վատ-տակները պահպանելու միջոց չունի, ուր ոչ մէկ յաւիտենական արժէք անհատականութեան մէջ զոհողութիւն կը պատ-ճառէ անհատին մէջ հոգեւոր յատկութեան

համար կամ հիմք կը հայթայթէ ցեղին յուսալից ծառայութեան համար: Եթէ յաւիտենական կեանքը ճշմարիտ է, ահա մեր աշխարհը, և ուշ կամ կանուխ մարդիկ պիտի երեւան հանեն զայն: Այդպիսի աշխարհի մը պէտք է յարմարինք մեր կըրցածին չափ, եթէ սուտ է անմահութիւնը:

Անէացման դաւանանքին տանող այս պարզ արդիւնքը կ'առաջնորդէ բազմաթիւ խոհուն մարդիկ, — որոնք իրենց անելին տարած են մարդկութեան յոյսերը աշխարհի մը մէջ ուր մահը կը վերջացնէ ամէն բան —, հաստատել անմահութեան ճշմարտութիւնը, ոչ թէ որովհետեւ կրնան հաստատել զայն, ինչպէս կրնան հաստատել բազմապատկութեան աղիւսակը կամ ջերմութեան ընդարձակման ուժը, այլ որովհետեւ զայն կը գըտնեն անհրաժեշտ, իրրեւ հաւատքի ձեռնարկ մը, բանաւոր դարձնելու համար տիեզերքը:

(Շարունակելի)

X

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

Մ Ա Յ Ր Ը

Սարի ետեւում մութ ու ամպամած,
Մի սիրուն գիւղ կայ, գիւղում մի խրհիք,
Առջեւում պարտէզ, ծառ ու ցանկապատ
Ու կապոյտ լնակ՝ խորունկ ու վնիս:

Ապրում է այնտեղ մի բարի պառաւ,
Մազերը նեմակ ու սիւսը գարուն,
Անպառ սիրով լեցուն եւ առաւ,
Գարնան ջրի պէս յորդ ու վարարուն:

Մի օր բաղդըն ինձ այդ գիւղը նետեց,
Բարի պառաւին ես հիւր գնացի,
Սիրով, արտուրախ նա ինձ ընդունեց
Ու բաժին հանեց իր անուշ հացից:

Կերանք, խօսեցինք լաւից, չարիքից,
Ես՝ իմն ասացի, ինքն՝ իրը պատմեց,
Ու մէկ էլ աչքս ընկաւ քարեփին(*), —
Այնտեղ դրուած էր մի սիրուն պատկեր:

Երկա՛ր նայեցի, նայեցի, ապա
Ուզեցի հարցնել ո՞վ է այդ տղան,
Հագին չէրֆէզի, մէջքին սուր կապած,
Տեսնես պառաւի ի՞նչն է եղել նա...

— Ո՞վ է, ասացի այդ տղան կտրին,
Քո ի՞նչն է, մայրիկ ես ո՞ւր է հիմա...
— Է՛ն, նրա նանի արեւը կտրի,
Մինիկ տղէս է, կորած անգիւման:

Մինիկ տղէս է, հայրենի պաշտպան,
Որ մի օր կապեց թուր, զէնք ու զրան,
Թողեց տուն ու տեղ եւ ջանէլ խիզան
Ու կռիւ գնաց թշնամու վրայ:

Նրա հետ ինչքա՛ն տղերք գնացին,
Մէկից դասարկուեց մեր ամբողջ գեղը,
Մնում էի ես, որ համբէն բացուի,
Ու վերադառնար օճախիս ծուխը:

Մնում էի ես աչքս իր համբին,
Երբ թօփն էր գվւում, կամ գիւլէն լալիս,
Թւում էր արփս, թէ ծխի ամպից
Կտրին բալէս է նրէն ինձ գալի...

Էսպէս անց կացաւ ուղիղ մէկ տարի,
Յետոյ էլ թռան մի քանի ամիս,
Զիւնը վեր կացաւ դիմացի սարից
Ու կռուից փախաւ մեր չար թշնամին:

(*) Թարեմ — պատին զամած տախտակ, ափսէներ շարելու համար:

Թւումսին զնաց, փախաւ մեր գեղից,
 Կեանքը խաղաղունց. ապրուսն հեշտացաւ,
 Շատերը դարձան իրենց տուն-տեղին,
 Բայց մինիկ բալէս չվերադարձաւ:

. . . . .

Էն օրից քանի՜ տարի է անցել,
 (Ոչ գիր եմ ջոկում, ոչ թիւ ու հէսաբ)
 Մենակ իմ դուռը կրնկին բաց է,
 Եւ աչքս համբին, ոնց որ դու տեսար:

Եւ էս աշխարհի գործերի վրայ
 Ինչքան տղերք կան ու ինչքան խիզան,
 Թող գան, վայելեն ու յիշեն նրան, —
 Էն չիվան տղին — հայրենի պաշտպան:

Ու բող ետ զնան պատմեն ամենին,
 Որ սիրս թէ եւ ցաւել է վերից,
 Բայց տունս շէն է ու հոգիս բարի
 Եւ չեմ անիծում ես մեր աշխարհին:

Այլ ցանկանում եմ բոլոր քաջերին,
 Որ պատուով անցնեն իրենց մեծ համբէն,
 Թող ցաւ չնստի նրանց աչքերին,
 Ու պայծառ բաղդի սարերը չամպեն...»

Ու մայրը լռեց, շեմքին քառացած
 Մնում էի ես շուար ու ցաւով,
 Դարձեալ նա խօսեց եւ այսպէս ասաց —
 — Մի տղի բալաս, այլ վարդ ծիծաղով

Գնա աշխատիր մեր կեանքի համար
 (Տեսնում եմ դու էլ գործի տէր մարդ ես)
 Ու դու էլ ասա աշխարհին արար,
 Որ վերքը սրտիս փակուում է արդէն:

Մենակ, քո համբին թէ հանդիպեցիր
 Էն Մեծ, Մեծ մարդուն անունը ծանօթ
 Ասա, որ թէ եւ ցաւով ծնեցի,
 Բայց սիրով տուեցի միևնույն բալին:

Ս. Ղ. Ա. Ի Ն Ի